

v naprej širambo za svojo opravo drugje. Torej dvakratni ali pa še večji troški! A od udobnega in urejenega stanovanja in življenja je odvisno tudi delo v šoli! — To menda je jasno! In prejšnje razmere nas čakajo za novo šol. leto zopet, saj se bodo imenovanja izvršila tik pred začetkom novega šol leta.

Dalje! Večina danes izprašanega meščanskošolskega učitelstva je študirala s takšnimi žrtvami, da Viš. šol. svet niti ne pojmi žrtev. S posebnimi težavami so študirali oni, ki so študirali za časa vojne na deželi, brez vsakih sredstev, brez vsake pomoči, s praznimi želodci v mrzlih sobah, poleg pouka, s prenapolnjenimi razredi. In zakaj so ti ljudje študirali? Takrat o slovenskih meščanskih šolah še ni bilo govora, nikar da bi bili mislili na nameščenje na meščanskih šolah. Samo pri eventualnih kompetencah so se učitelji z mešč. izpitom morali nekoliko bolj upoštevati, kar jim je prišlo zlasti tedaj v prid, če jih bivši nazorniki, prijatelji stare avstrijske birokracije in nasprotniki narodno čutečega učitelja niso hoteli potom kvalifikacije priporočati na to ali ono mesto. Mnogi od teh so delovali v raznih nemškutarskih krajih, delovali s tovariši protinarodnega mišljenja. Zlasti je trpelo v tem oziru učitelstvo na Štajerskem in Koroškem. Kaj so ti ljudje trpeli v takšnih razmerah bivše Avstrije, o tem ne bomo govorili. Danes je prišel čas, da bi morda prav ti lahko imeli upanje dvigniti glavo in zreti na nova lepa mesta, ki nam jih je svoj čas odjedal nenasiitni Nemec. Toda glej! — Lahko se jih prestavi tudi na mesta, za katera ne marajo in niti ne prosijo.

In še nekaj! Ako vprašate za to ali ono mesto v Ljubljani i. dr. sliši: tu sem pride N. v Ljubljani, iz Trsta in Gorice. Poznamo bol in trpljenje tovarišev-beguncev in ga upoštevamo, toda Višji šol. svet naj uvidi tudi bol in trpljenje onih, ki so do sedaj večkrat mučeniško trpeli v boju za narod na Štajerskem. Najlepša mesta se nam obljublja zasedati po drugih, mi pa, ki smo morda okrog teh mest in krajev delali in trpeli čakamo, da nas pošljejo — danes še ne vemo kam. Upoštevajte kolikor možno želje prosilcev in delajte urno, da se pozneje ne bode čudili, če vam kateri izmed prosilcev reče po nameščenju, za njega neprimerno mesto, »ne«. In takih slučajev utegne biti več! Pripravljeni smo sicer žrtvovati vse naše delo in življenje v prid naše mlade domovine, toda upoštevajte tudi naše želje in nam ne jemljite veselja s tem, da prezirate naše dosedanje delo in trpljenje in nas proti drugim zapostavljate.

— **Sporod 10letnice maturantov ljubljanskega učiteljskega društva iz leta 1907-08.** V soboto, 6. sept. kosilo pri »Novem svetu« v Ljubljani ob pol 12 dop. Popoldne delegacijsko zborovanje »Zaveze«, neudeleženci si ogledajo »Učiteljsko tiskarno«, tvornico zvezkov, eventualno tudi kako drugo tiskarno. Zvečer sestanek v Mali dvorani »Narodnega doma«. Sodelujejo tovariši s pevskimi in glasbenimi točkami. V nedeljo jutraj izlet na Bled in v Bohinjsko dolino, z jutranjim nedeljskim vlakom, ki vozi za izletnike, z 25 % znižano vožnjo. Program se po osebnem dogovoru lahko v soboto še kaj izpremeni! Na snidenje!

Albin Lajovic.

— **»Glasbena Matica« v Ljubljani** otvori v letošnji jeseni poleg svoje dosedanje, deloma na novo urejene glasbene in pevske šole jugoslovanski konservatorij, ki bo nudil spopolnjen približno tekom 6 let jugoslovanski mladini pouk in izobrazbo v vseh strokah glasbene in igralske umetnosti.

— **Opozorjamo učiteljsko**, da pravočasno naroči šolske zvezke, ker dohaja mnogo naročil, da bodo vsi lahko pravočasno postreženi.

— **Ta teden izideta v »Učiteljski tiskarni«** naši himni »Bože pravde« in »Lepa naša domovina« v pravilni izdaji in primerno nizki cen. Ker zaloga ni velika, opozarjamo, naj vodstva pravočasno prijavijo, koliko iztisov bi rabila. Naroča se le v »Učiteljski tiskarni.«

Naša zemlja — ire-denta.

Š Goriški učitelji begunci — vpošljite razkaznice za odmero draginske doklade potom šolskega vodstva svojega bivališča, ali naravnost deželnemu knjigovodstvu v Ljubljani. Klub.

Š Pred seboj imamo razglednice, ki nam kažejo, kako so Italijani dne 4. avg. t. l. upostojali Ciril Metodovo šolo na Acquedottu v Trstu. Slika nam kaže razmetan, razdejan in razbit razred. Klop razmetane, šipe pobite, vrata sneta in razbita, omare udrte, iz omare vse razmetano po tleh, na tabli pa velik napis

»Viva Italia!« Druga slika nam kaže kabinetno zbirko učil. Učila razbita, polomljena in razmetana po omari in na tleh, okvirji polomljeni, slike uničene in razmetane po tleh. Najbolj uničena je zbornica v prvem nadstropju, v kateri se je nahajala knjižnica »Učiteljskega društva« in učila obrno nadaljevalne šole. Miza in stoli so polomljeni, koši za papir so potepnani in polomljeni z nogami, iz mizne je vrženo vse ven, omara od učil obrtno nadaljevalne šole je udrta in dragocena učila pokradena, uničena, raztrgana in polomljena po tleh, omara knjižnice »Učiteljskega društva« je udrta, knjige oropane in ves arhiv uničen. V omari obrtno nadaljevalne šole je bil dragocen risarski material: okrog 150 izvrstnih risal z vsemi pritlikinami, istotako risalnih desk, trikotov in ravnil, čopiči, barve, drage predloge za vse stroke obrti, modeli in druge priprave za pouk risanja v obrtno nadaljevalnih šolah. Predmeti so bili večinoma pokradeni in pometani skozi okno na ulico. Ulica pred šolo je izgledala kot zoološki park. Vse nagačene živali in ptiči, mešano z drugimi učnimi predmeti, klopki, stoli in knjigami, je ležalo na ulici. Ljudje so pa kradi in uničevali še to, kar je priletelo na cesto. Napad se je vršil pod protektoratom karabinerjev in soudeležbo vojaštva. Škode v šoli je najmanj 100.000 K, če se računa zgolj po kupni ceni, vsled sedanjih razmer je pa vrednost najmanj desetkrat večja. Tako so tudi uničili slovensko knjižnico »Ljudskega odra«, ki je štela nad 3000 najboljših naših beletrističnih del, jo pometali na ulico in sežgali. V »Narodnem domu« so napravili isto s slovensko knjižnico, ki je hranila v sebi mnogo naših literarnih knjig, ki so redko dobili, uničili so češko knjižnico in veliko rusko knjižnico, ki je bila najbrže največja na Slovenskem. Pometali so vse tri knjižnice na trg Oberdanka in jih tam na grmadi sežgali. Če povemo, da so celo italijansko socialistično knjižnico, ki je bila vredna najmanj 600.000 lir enako uničili, potem je dovolj označen vandalizem italijanske drhali. Na ulici napadejo vsakogar, ki govori slovensko. Prepričani smo, da pride dan obračuna za vse to, a vendar moramo z žalostjo opazovati, da smo pri nas preveč obzirni do Italijanov, ker dopuščamo, da isti ljudje, ki so se udeležili teh napadov, prihajajo nemoteno v Ljubljano in se šopirijo med nami.

Š Darilo slovenskim otrokom slovenske šole v Dolini pri Trstu. Šolsko vodstvo v Dolini pri Trstu je prejelo od civilnega komisariata iz Kopra veliko italijansko zastavo, »ki jo darujejo otroci iz Kalabrije svojim odrešenim bratom v Dolini«. Pod tako firmo bodo prejemale vse slovenske šole italijanske zastave, da jih bodo potem morale izvešati ob raznih prilikah in nositi pri obhodih.

Š Šolski sluga piše slovenske šolske knjige za okupirano ozemlje. Iz Idrije poročajo: Realni ravnatelj dr. de Michel, ki komaj nekoliko razume slovensko, je začel pisati slovensko učno knjigo za ljudske šole. Prevaja mu šolski sluga. Prepričani smo, da bodo knjige boljše spisane nego če bi jih pisal ravnatelj sam. Glavno je, da potegne ravnatelj nagrado za spisovanje učnih knjig, ki ni ravno majhna.

Š Ali je poskrbelo kaj poverjeništvu za uk in bogočastje za naše pribegle otroke iz Primorja? Prejeli smo: Novo šolsko leto se ima pričeti. Iz Primorja se je preselilo mnogo šoloobveznih otrok in mnogo dijakov srednjih šol, kateri bodo zahajali v tukajšnje zavode. Kdor pozna primorske razmere, bo vedel, da so bili otroci slovenskih starišev od novembra meseca 1918 brez pouka, vedel pa bo tudi to, da so v Trstu bili često prisiljeni zahajati v nemške ali laške šole, ker izven Ciril-Methodove šole ni bilo na razpolago slovenskih šol. Tržačani in sploh Primorci smo skrbno čuvali srca, mišljenje naših otrok, a vključ temu smo jih morali pustiti v nemških šolah. Sedaj pridejo vsi ti otroci — kateri so že izgubili eno šolsko leto, ker jih nismo hoteli pošiljati v italijanske šole — v naše šole. Potrebno bi bilo, da vendar premisli to deželna vlada, da ukrene takoj potrebno poverjenik za uk in bogočastje, da ne izgubijo otroci še drugo šolsko leto zgolj radi tega, ker ne znajo tako dobro slovenščine kot ljubljanski otroci. Usojamo si prositi poverjenika, naj vendar ustanovi posebne razrede za te naše otroke, kjer se bo vpoštevalo njih pomanjkljivo znanje materinščine, da ne bodo oškodovani v življenju in ako možno, naj se jim pomaga, da ne bodo izgubili tudi prošlo šolsko leto. Stariši smo stali na braniku domovine ob sinji Adriji. Srce nam poka, ko mislimo na svoj dom. Odšli smo sami moški, pustili tam žene in otroke, radi česar smo imeli ogromne stroške. Hvaležni smo vladi, da

nam je pomagala vsaj deloma v tej bedi, a — prosimo, pomagajte tudi v tem. Naši otroci so naš up, naša nada! Najmanj nadarjeni gotovo niso primorski! Zgubili so eno šolsko leto, preprečite, da bi izgubili še drugo! — To je v korist otrok, staršev, a tudi države. Izobražen in čil naraščaj rabimo nujno in preprečite, da se zgubijo dobri delavci na duševnem polju. Skrbite za našo deco, katera bi morala še dalje trpeti! — Sredstev za privatni pouk nimamo. —

Polemika.

Učitelji — samo učitelji! — (Dopis.) Ako hočete biti res samo to, evo Vam moje čestitke, toda iz Vašega ugovora se pozna, da niste logično dosledni. Sami presodite, najprej pozdravljate svobodo učitelja, a predno končate, že trdite: ali učiteljica — ali žena in mati. — Niste se še odločili! Morda vendar mislite še na ženo in tudi to je pravilno, ali pazite, da pridete v razmere, v katerih Vam bo de lahko pogrešati — učiteljico, zakaj oboje združiti in stanovito, vestno opravljati je možno le pogumnim značajem, prežetim s pravo ljubeznijo do prosto si izbranega dvojnega poklica in to je ravno tisto, kar sem hotela poudariti pri aktivni učiteljici in — ženi.

Prav čisto nič ne zamerim, ako me niste razumeli, saj tudi nemogoče, ako niste čitali »Domoljubovega članka«, ker le njegovim zastarelim in napačnim nazorom o »omoženih učiteljicah« so bila moja izvajanja namenjena. —

Svojstev dobre, magari izvrstne učiteljice, nisem zato usposobljenim dekletom dosedaj še nikjer odrekala ali, da bi se mogla ista tako poglabiti v otrokovo dušo kot žena-mati, povdarim, ako je rada učiteljica, me ne bo nihče prepričal, tudi Vi ne, ki hodite z odprtimi očmi po svetu in ste videli dokaj površnosti pri omoženih učiteljicah. Zaupno Vam povem, da se je meni isto zgodilo že v mladih letih, pa tudi sedaj se že čudim, kako, da je toliko mladenk-učiteljic, ki smatra svoj vzvišeni poklic le za postransko zadevo, a tembolj temeljito uvažuje premišljevanje o edinovetnem ženskem zvanju. Veliko bi lahko našle dokazov, da istino trdim, a obširni opisi osebnega značaja ne sodijo v javnost, sicer pa vsakdo ve, da je ni pšenice brez plevla.

Prpomnim še, da imate vsaj o naših plačah prave nazore in ne kakor »Domoljub«, ki jih nam dikтира »po pameti« in ne po »pomoti« ali »pometi« kakor je tisk. skrat ponagajal U. T. v mojem prvem članku.

Književnost in umetnost.

Publikacije Slovenske Šolske Matice. Publikacije za l. 1916—18 se pravkar razpošiljajo. Vsak član prejme Letopis za l. 1916—18 in pa Bežkovo Ukoslovje, 1. del, ki obsega 14 tiskanih pol. Drugi del t. j. konec te izborne knjige bo pa izšel

med publikacijami za l. 1919. Ker so tiskarski stroški vsled podražanja papirja i. dr. tako silno narasli, zato smo morali dvigniti članarino za l. 1919 na 10 kron namesto do zdaj določenih 8 kron. Ta povisek naj blagovolijo vzeti gg. poverjeniki na znanje. Tudi publikacije za l. 1916—18 se bodo prodajale po 10 kron obe knjigi, posamezno pa Ukoslovje po 7 kron, Letopis pa po 5 kron. Ta izprememba v cenah naj se blagovolijo upoštevati pri naročilih.

»Slovenska Šolska Matica« ima v zalogi še nekaj izvodov dr. Ljudevit Pivkove »Zgodovine Slovencev«. Ta knjiga za današnje čase zelo primerna in potrebna za vsakega učitelja in za vsako šolo. Vsi trije snopiči hkrati naročeni veljajo 10 kron, posamezni snopiči pa po 4 krone.

Poverjenike S. Š. M. opozarjamo, da dobe člani upravnega odbora (glej Letopis str. 95!) vezane Letopise.

Članarina za učiteljske znake znaša v bodoče 5 K na leto.

Iz strokovnega tajništva Zaveze.

Dnevnice koroškega učiteljskega. Na razna tozadevna vprašanja sporočam, da prejema koroško učiteljsko sledeče dnevnic: 8. razred 20 K, 9. razred 18 K, 10. in 11. razred in nevrščeno učiteljsko 16 K dnevno.

Strokovni tajnik.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XXIX. izkaz.

Po 105 K: Kozjansko učiteljsko društvo in sicer so prispevali po 10 K: Volavšek Anton, Zinka Cerjakova ter Stefe in Irena Firm; po 6 K: Čuček Josip; po 5 K: Cibic Karel, Potočnik Ante, Ana Bitenčeva, Setine Franc, Lovrec Franc, Pečnik Vekoslav, Gostinčar Franc, Staufer Franc, Majer Drago, Ivanka Gherbazova, Milka Kokotova, Ivanuš Robert, Marijana Sketova; po 4 K: Roza Zolgerjeva. — Po 47 K: Učiteljsko šole v Brežicah. — Po 20 K: Gregorc Dragotin — Toplice (za Marijo Claricjevo ter Gizelo Ekelovo v Novem mestu). Po 10 K: Jadviga Malovrhova — Ježica pri Ljubljani: Račič Božo — Adlešiči. — Po 5 K: Kavčič Matija — Jurkloster. — Današnji izkaz 197 K. Prej izkazanih 7011 K. Skupaj 7208 K.

Ivan Petrič, Ljubljana VII. Gasilska cesta 172/I.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

J. Z. Ptuj: F. Č. nadučitelj Ljubljana (Barje).

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljskega«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. julija 1919 K 208.445-23. Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Vsakovrstne šolske zvezke

lastnega izdelka

priporoča

Učiteljska tiskarna, Ljubljana,

Frančiškanska ulica 6.

V zalogi društva za zgradbo Učiteljskega konvikta je raznokr izšlo z dvoglasnim stavkom s spremljevanjem harmonija dvoje narodnih himen: »Bože pravde...« in »Lepa naša domovina«. Cena komadu 60 v, po pošti 70 v. — Naročila sprejema »Učiteljska tiskarna« Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.